

MALTEPE DUMLUPINAR İLKÖĞRETİM OKULU
PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİK SERVİSİ

KONUSU

Çocuklarda başkalarının eşyalarını izinsiz alma davranışı ve çözüm yolları?

AİT OLDUĞU DÖNEM

NİSAN 2012

HAZIRLAYANLAR

KEMAL KILIÇ - NİLÜFER ELMAZ ÇENE

ÇOCUKLARDA İZİNSİZ ALMA DAVRANIŞI

Çalma davranışı çocuğun içinde bulunduğu gelişim dönemine göre farklı yorumlanmaktadır.

Okul öncesi dönemde, genellikle 7-8 yaşlarına kadar görülen izinsiz eşya alma davranışı, bir uyum ve davranış bozukluğu olan 'çalma davranışı' olarak kabul edilmez. (ANCAK SIK SIK TEKRARLANMAMASI DURUMUNDA GEÇERLİDİR.) Çalma davranışının bir uyum ve davranış bozukluğu olarak ele alınabilmesi için; çocuğun ilkokul çağına gelmiş olması gerekir.

EVYAH!!!!!!

Nasıl davranmalıyım???????

Sakin olmak ilk şarttır. Aşırı tepki göstermemek gerekir. Kesinlikle fiziksel ceza verilmemelidir. Polisle korkutma gibi davranışlar yapılmamalıdır. Ana-baba bağıırıp çağırmadan, olayı onaylamadığını göstermelidir.Çocukla konuşulmalı ve aldığı eşyayı geri vermesi sağlanmalıdır.Çocukla konuşarak, sorun çözme yöntemi denenmelidir.

Çocuğunuzun yaptığı bu davranışın altında ki sebebi bularak, ona göre tedbirler alarak bu davranışın başka yeni sorunlara yol açmasını engellemiş olursunuz.

Nasıl Engelleyebilirim???????

*Çocuğa daha küçük yaşlarda mülkiyet kavramı öğretilmelidir. Bunun için önce çocuğun özel eşyaları olması sağlanmalı ve anne-baba çocuğun özel eşyalarını alırken izin istemelidir. Bu senin, bu benim gibi cümleler ile algılamasına yardımcı olmalı ve izinsiz almaması gerektiği öğretilmelidir.

*Çocukların temizlik, uyku gibi temel ihtiyaçlarına dikkat edilmeli, bu konuda çocuklar asla cezalandırılmamalıdır.

*Çocuk küçükse, izinsiz aldığı hırsızlık yaptığının farkında değildir. Çocuk bu yüzden cezalandırılmamalıdır ama yaptığının da doğru olmadığı anlatılmalıdır. "Bu eşya sana ait değil, senin olmasını istediğini anlayabiliyorum ama başkasına aitse izinsiz alman doğru değil" şeklinde bir açıklama getirilmelidir.

*Bir şey çaldığında çocuk, hırsız damgası yemeden, şiddet uygulamadan, ağır suçlamalara maruz bırakılmadan, evden atılmadan, korkutulmadan, aldığı geri verilmesi en iyi çözümdür. Çocuk gereksiz yere suçlanmamış ama davranışı da onaylanmamış olacaktır.

*Yetişkinler, çalınanlar için çocuklarına bağırırsa bu onların sevilmedikleri ve yanlış anlaşıldıklarına yönelik inançlarını güçlendirir ve daha fazla hırsızlık yapmalarına neden olabilir. Çalma eylemin çocuğun ilgi ve sevgi isteğine bir işaret olduğunu unutmuyarak öfkeyi bir kenara bırakmak, çözüm bulma olasılığını arttıracaktır.

Çalma davranışının bir uyum ve davranış bozukluğu olarak ele alınabilmesi için; çocuğun ilköğretim çağına gelmiş olması gerekir.

Çocuklarda bir **uyum ve davranış bozukluğu olarak görülen çalma davranışının altında yatan sebepler** aşağıdaki gibi özetlenebilir;

- Hatalı anne-baba tutumları**
 - Aşırı disiplinli tutum
 - Kıyaslamacı tutum
 - Paraya aşırı düşkünlük veya cimrilik
 - Maddi cezalar verme
 - Gereksinimlerin giderilmemesi
 - Önceki çalma davranışının pekiştirilmesi

Anne-babaların aşırı disiplinli ve katı tutumları çocuklarda çalma davranışına neden olabilir.

Çocuğun kardeşleriyle veya komşu, arkadaş ve akraba çocuklarıyla sıklıkla kıyaslandığı aile ortamları çalma davranışına zemin hazırlayabilir.

Ailenin, çocuğun maddi ihtiyaçlarını karşılamayarak onu cezalandırması, ekonomik güçlükler nedeniyle çocuğun fiziksel ihtiyaçlarını giderememesi, anne-babanın paraya aşırı düşkünlüğü veya cimriliği, parayı çocuğa karşı bir tehdit aracı olarak kullanması gibi hatalı tutumlar da çalma davranışının ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Çalma davranışı, çocuğun anne-baba ile hesaplaşmasının bir yolu olabilir. Depresyon, yeni doğan kardeşe duyulan kıskançlık veya öfkenin çocukta yarattığı stresin göstergesi olabilir. Örn; eşine kızan bir annenin çocuğa bağırması gibi

2. Değersizlik duygusu ve öz-güven eksikliği

Çocuğun kendini değersiz hissetmesi bu davranışı destekler. Kendini yetersiz hisseden çocuk değerli gördüğü eşyaları çalarak kendini değerli kılmaya çalışır.

Yetersizlik duyguları taşıyan çocuğun anne-babası çocuğu sürekli kontrol etmeye çalışır bu tavırlar ise çocuğun bu duygularını daha da pekiştirir. Böylece, kendisine güvenilmediğini düşünen çocuk giderek öz-güvenini kaybetmeye başlar

3. Kıskançlık ve rekabet duyguları

Kıskanan çocuklar yaşadıkları rekabet duygusunu bastırabilmek için çalma davranışı gösterebilirler. Bu çocuklarda çalmak, kıskanılan veya rekabet edilen kişiden öç almak anlamına gelmektedir.

4. Sevgisizlik ve ilgisizlik : Fiziksel ve maddi ihtiyaçların giderilmemesi gibi, manevi ihtiyaçların giderilmemesi de bu uyum bozukluğuna neden olabilmektedir. Yeterince sevilmediğini düşünen, duygusal anlamda yeterince ilgi görmeyen çocuk, başkalarına ait eşyaları çalarak elde edemediği sevgi açığını gidermeye çalışır. Bu sebeple, kimsesiz çocuklarda, sokak çocuklarında ve aileleri tarafından dışlanmış çocuklarda çalma davranışının görülme sıklığı fazladır

Çocuktaki Çalma Davranışı Nasıl Önlenir?

Mülkiyet kavramı geliştirmeli: Çocuğa ihtiyaç duyduğu oyuncaklar alınmalıdır. Çocuğun izni olmadan oyuncakları ve eşyaları başka çocuklara verilmemelidir. Böylece başkasına ait bir şeyin onun izni olmadan alınamayacağını öğrenmiş olur.

Gerekli maddî ihtiyaçları karşılamalı: Çocuklar; yiyecek, giyecek, oyuncak ve harçlık gibi temel ihtiyaçlardan mahrum bırakılmamalıdır. . Bazen arkadaşına bir şeyler ısmarlaması veya aldığı bir yiyeceği arkadaşısı ile paylaşması için teşvik etmelidir. Böylece almanın yanında vermeyi de öğrenmiş olacaktır.

Evde kendisine ait bir odası ve eşyaları olmalı: Kendisine ait bir odası, eşyaları ve oyuncakları olan çocuklar mülkiyet kavramını daha kolay öğrenmektedir.

Habersiz alma davranışlarına tepki gösterilmeli: Başkasına ait bir şeyi habersiz ve izinsiz aldığı zaman bunun doğru bir davranış olmadığını, o kişinin veya çocuğun eşyasını veya oyuncuğunu bulamadığı zaman üzüleceğini, suçlayıcı ve utandırıcı bir dil kullanmadan anlatılmalı ve o şeyi sahibine geri vermesine yardım etmek gerekir.

Çocuğa doğru model olmalı: Başkalarına ait mülkiyete saygı duyarak çocuklara doğru örnek olunmalıdır. Kimi anne babalar sohbet ederken insanlarda dürüstlük kalmadığını, çalmadan, hile yapmadan ve yalan söylemeden zengin olunamayacağını söyler bu konuda örnekler verirler. Çocuklar da bu sözlere kulak misafiri olur, zenginlere kızar, mülkiyete saygı duymazlar Çalma davranışına ait örnekler verirken, övücü ve hak verici sözler kullanmaktan sakınılmalıdır.

Çocukla konuşulmalı: İlk çalma olayı ile karşılaşıldığında telaşa kapılmadan yumuşak ve dost bir ses tonuyla yaptığı davranışın normal olmadığını çocuk inandırılmalıdır. Ona güvenildiğini, bu işi bir daha yapmayacağını bildiğimizi söylemeliyiz. Bu konuşma gizli kalmalı, çocuk deşifre edilmemelidir.

SONUÇ OLARAK OKUL ÖNCESİ ÇOCUĞUNUZDA ÇALMA DAVRANIŞI GÖRÜRSENİZ; ÖNCELİKLE SAKİN OLUN, SERT TEPKİ GÖSTERMEYİN. ÇOCUĞUNUZUN BU DAVRANIŞININ; SİZİN ANNE-BABALIĞINIZDA ONU MUTSUZ EDEN BİR DUYGUNUN FARKLI BİR İFADE ŞEKLİ OLUP OLMAYACAĞINI DEĞERLENDİRİN. BELKİ DE ÇOCUĞUNUZ BU DAVRANIŞI İLE SİZE BİRŞEYLER SÖYLEMEK İSTİYORDUR.

EGER ÇOCUĞUNUZ OKUL ÇAĞINDA VE SIK SIK ÇALMA DAVRANIŞINDA BULUNUYORSA BU DURUM ÇOCUĞUNUZDA CİDDİ BİR DUYGUSAL BOZUKLUĞUN GÖSTERGESİ OLABİLİR. BU DURUMDA PROFESYONEL YARDIM ALMALISINIZ.

